

УДК 338.48-6:502/504(477)

Віктор Хомутов

*викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса*

В'ячеслав Тодоров

*доцент кафедри управління підприємницькою
та туристичною діяльністю
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
м. Ізмаїл*

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНСЬКОМУ ПРИДУНАВ'І

Регіони України доволі неоднорідно забезпечені різними природними ресурсами [4]. Зокрема, Одещина відносно бідна на мінеральні природні ресурси. Разом з цим обласний регіон загалом та його південно-західна частина зокрема вирізняється своїм рекреаційним потенціалом (кліматом, морем, лікувальними грязями, мінеральними джерелами, ропою лиманів і моря), біологічними ресурсами моря, лиманів, великих річок, високоцінними біосферними ресурсами, представленими унікальними і своєрідними природними комплексами (плавнями, косами, пересипами), екосистемами та біоценозами [2, с. 23]. Такі ресурси є унікальними для Європи, у якій обмежена можливість вільного доступу до тієї незначної кількості екологічно чистих водних об'єктів, лісових насаджень тощо.

Дунай-Дністровське межиріччя вирізняється подекуди унікальним природно-ресурсним потенціалом. Межиріччя має величезні водні ресурси, які є винятковими для степової зони. Вони представлені двома великими річками (Дунай, Дністер), Придунайськими озерами, підземними водами різної якості. Слід виокремити приморські лимани-озера. Найбільшими серед них є Дністровський, Будацький, Бурнас, Алібей, Шагани, Сасик. Більшість із лиманів вирізняється своєрідним мінеральним складом лікувальних грязей. Зокрема, найчистішими та

найбагатшими в Україні запасами сульфідних грязей характеризується родовище лиману Алібей, у межах якого сконцентровано понад 14 % їх загальнодержавних запасів [1, с. 159]. Для задоволення рекреаційних потреб населення обмежена можливість використання тільки ресурсів Сасицького лиману. Це зумовлено негативним результатом його опріснення дунайською водою, яке було проведено 1978 року. Незважаючи на все це, Дунай-Дністровське межиріччя належить до території з українськими обмеженими запасами доброякісної питної води.

У регіоні переважають природні піщані пляжі. До найбільш перспективних територій розвитку пляжно-курортного відпочинку належить Жебріянська та Будацька коси.

Родючі землі у поєднанні з теплим кліматом визначають потужний агровиробничий потенціал території. Головне його природне багатство, біосферні ресурси, представлені унікальними природними комплексами, екосистемами та біоценозами дельти Дунаю і Придунайських озер.

Найбільш цінним об'єктом є Дунайський біосферний заповідник (ДБЗ), площа якого 47000 га. Флора ДБЗ нараховує 1549 видів. Найбільшу кількість становлять вищі судинні рослини – 956, тобто близько 19,0 % від флори України. У Червону книгу України (1996) занесено 19 видів. Рослинність заповідника, будучи цілісною структурою, містить у собі співтовариства генетично різних типів – від напівпустельного до водяного [3].

Аналіз природних рекреаційних ресурсів Українського Придунав'я дає змогу зробити такий висновок. Регіон дуже добре забезпечений природно-рекреаційними ресурсами, які мають стати базою для розвитку екологічного туризму. У межах межиріччя і на його кордонах сконцентровані 4 об'єкти міжнародного та державного значення, Дунайський біосферний заповідник, який належить до списку найунікальніших природних резерватів світу, національні природні парки Тузловські лимани та Нижньодністровський, заказник Староманзирський. Також державне значення має заказник на острові Зміїний. Крім цього, у регіоні є 7 і 22 водно-болотних угідь України світового значення, внесених до списку, затвердженого Рамсарською конвенцією. Тобто є всі передумови для перетворення межиріччя Дунаю та Дністра в основний центр екологічного туризму не тільки України, але й усієї Східної Європи.

У кінці 2010-х років проведено конкретні заходи щодо поліпшення потенціалу розвитку екологічного туризму в Українському Придунав'ї.

У цьому контексті виокремимо два основні проекти. Так, у селі Орлівка Ренійського району створено екологічний парк. Для поліпшення екологічного стану ділянки річки Дунай та водно-болотних угідь (насамперед озера Картал) із Закарпаття було завезено водяних буйволів, які і стали головною атракцією парку. Інший об'єкт є на території колишнього військового полігону Одеського військового округу (південна частина Тарутинського району). Тут за ініціативою Міністерства аграрної політики України має бути сформований один із шести запланованих по всій території країни агрорекреаційних кластерів. Населений пункт Фрумушика Нова Веселодолинської сільської ради вже є вагомим центром екологічного, сільського зеленого й етнографічного туризму з достатньо добре розвиненою інфраструктурою. На особливу увагу заслуговує створення на частині земель полігону національного природного парку, який перебуває на етапі реалізації. Зазначимо, що це друга за площею ділянка неораних земель після заповідника Асканія Нова.

На завершення зазначимо, що в Україні унікальні ресурси для розвитку екологічного туризму поширені по всій території. У південно-західній частині Одещини є унікальні ресурси, які приваблюють, зокрема, й іноземців.

Список використаних джерел:

1. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посіб. / П. О. Масляк. – Київ : Знання, 2008. – 343 с.
2. Одеський регіон: природа, населення, господарство: Навч. посіб. / О. Г. Топчієв, І. І. Кондратюк, О. І. Полоса [та ін.] ; за заг. ред. О. Г. Топчієва. – Одеса : Астропринт, 2003. – 184 с.
3. Офіційний сайт Дунайського біосферного заповідника [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dbr.org.ua>.
4. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. В. П. Руденко. – Київ; Чернівці : Академія Зелена Буковина, 1999. – 568 с.